

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 3 juni 1932 kl 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet.

Genom en den 27 maj 1932 dagteknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 266, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionens bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet.

Härigenom förordnas som följer:

Har i främmande stat rätten att förfoga över betalningsmedel inskränkts, äge Konungen, i den mån så prövas nödigt för vinnande av betalningsutjämnning (clearing), efter hörande av fullmäktige i riksbanken förordna, att den, som på grund av köp eller eljest är pliktig att erlagga betalning till någon i den främmande staten, skall fullgöra betalningsskyldigheten

a) om clearingavtal slutits med den främmande staten, genom beloppets inbetalning i riksbanken på villkor, som stadgas i avtalet; samt

b) i annat fall genom beloppets insättande i riksbanken eller i annan av Konungen angiven bank å räkning, varöver borgenären icke må förfoga i vidare mån än Konungen bestämmer.

De närmare föreskrifter, som erfordras för verkställande av förordnande, varom ovan sägs, meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft genast efter utfärdandet och gäller tillvidare till och med den 31 mars 1933.

Lagförslaget innefattar enligt vad i propositionen anföres en beredskapsåtgärd i syfte att möjliggöra att Sverige med andra länder ingår s. k. *valuta-Bihang till riksdagens protokoll 1932. 9 saml. 1 avd. 35 häft. (Nr 47—48.) 2*

Propositionen.

clearingavtal. På senare tid ha mellan skilda utländska stater avslutats sådana avtal, vilka innebära att importörerna i vardera av de avtalsslutande staterna i stället för att i vanlig ordning fullgöra sin betalningsskyldighet gentemot exportörerna i det andra landet insätta köpeskillingen för importerad vara i det egna landets, alltså importlandets, valuta å ett för ändamålet inrättat gemensamt konto i landets centralbank; av de valutatillgodohavanden, som sålunda samlas hos dessa banker, verkställs sedermera utbetalning till det egna landets exportörer, varefter avräkning sker de båda centralbankerna emellan. Clearingavtal av detta slag ha föranletts av de i ett stort antal länder under senare tid genomförda valutarestriktionerna, vilka medfört betydande svårigheter för exportörer att i vanlig ordning utfå betalning för sina fordringar i utlandet. Genom valutaclearingavtal beredes möjlighet för exportörerna att erhålla sådan betalning oberoende av vederbörande myndigheters förfoganden i importlandet med avseende å tilldelning av valuta.

Enligt vad i propositionen anföres ha även för de svenska exportörerna uppstått svårigheter av nämnda slag. Under framhållande av att det vore i längden ohållbart, att likvid från vårt lands sida erlades till utlandet för importskulder utan att valuta för genom export uppkomna tillgodohavanden inflyter, ha 1932 års handelskommitté framlagt ett förslag, som efter viss överarbetning inom handelsdepartementet utmynnat i förevarande proposition. Lagförslaget innefattar ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att, därest i främmande stat rätten att förfoga över betalningsmedel inskränkts, i den mån så prövas nödigt för vinnande av betalningsutjämning meddela förordnande, att den, som på grund av köp eller eljest är pliktig erlægga betalning till någon i den främmande staten, skall fullgöra betalningsskyldigheten på visst i lagen närmare angivet sätt. Härutinnan har åtskillnad gjorts mellan å ena sidan det fall, att clearingavtal avslutats med ifrågavarande stat, då beloppet skall inbetalas i riksbanken på villkor, som stadgas i avtalet, och å andra sidan det fall att dylikt avtal ej finnes, då beloppet skall insättas i riksbanken eller annan av Konungen angiven bank på ett s. k. »spärrkonto», det vill säga en räkning, över vilken borgenären icke må förfoga i vidare mån än Konungen bestämmer. Innan Kungl. Maj:t meddelar dylikt förordnande, skola fullmäktige i riksbanken ha hörts. Enligt lagförslaget skall Kungl. Maj:t även bemyndigas att meddela för verkställande av förordnandet erforderliga bestämmelser. Enligt kommitterades förslag skulle vederbörlig kontroll över bestämmelsernas efterlevnad, såvitt angår importörernas skyldigheter enligt förslaget, vinnas därigenom, att införsel till riket av varor från ifrågavarande land ej finge ske med mindre den, för vars räkning införseln ägde rum, hos tullmyndigheten å införselorten antingen styrkte, att insättning av köpeskillingen skett å clearingkontot, eller avgåve förbindelse att framdeles verkställa sådan insättning, vilken förbindelses fullgörande skulle garanteras genom kraftigt verkande vite. Ett förordnande jämlikt den föreslagna lagen skulle emellertid, såsom framgår av lagtexten, ha avseende även å andra betalningar till utlandet än på grund av köp.

Över det av kommitterade framlagda förslaget till en lagstiftning av före-

varande art ha yttranden avgivits av kommerskollegium, som förordat förslaget, samt av fullmäktige i riksbanken. Fullmäktige ha visserligen uttalat principiella betänkligheter i fråga om avtal angående valutaclearing. Under framhållande att det i detta sammanhang endast gällde vidtagande av en beredskapsåtgärd, avsedd att förskaffa Kungl. Maj:t viss handlingsfrihet, samt med hänsyn till de många ovisshetsmoment, som det nuvarande krisläget inrymde, och då en ogynnsam utveckling på det ekonomiska området i olika avseenden vore tänkbar, ville fullmäktige emellertid icke avstyrka förslaget.

Lagrådet har lämnat det förevarande lagförslaget utan erinran.

I fråga om den närmare utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet har vid granskning av lagförslaget icke funnit anledning till erinran däremot och får alltså hemställa, *Utskottet.*

att förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 3 juni 1932.

På första lagutskottets vägnar:

G. A. BJÖRKMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Anderson* i Hägelåkra, *Klefbeck**, *Borell*, *Svenson* i Eskhult, *Schlyter*, *Wagnsson*, *Jonsson* i Lycksele och *Julin*;

från andra kammaren: herrar *Björkman*, *Lindqvist* i Halmstad, *Olsson* i Rimforsa, *Hedlund* i Östersund, *Johansson* i Brånalt, *Christenson*, *Sjöström* och *Grampenson**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.